

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ bona dicantur immobilia, & nobilia pretiosa; quæ seruando seruari
possunt, ac proinde id alienabilia. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

anticipatis solutionibus : at dum hæc lex non promulgatur, potest beneficiatus eos pro libito durante vita locare.

13 Hinc constat maximam esse differentiam inter locationem fructuum, & commodatum pertinentiam ad Ecclesiam, & quorum beneficiatus solam administrationem habet, & inter locationem fructuum, & commodatum pertinentiam ad ipsum beneficiatum, & quorum ipse dominus est. Nam primos fructus non potest ultra triennium locare, secundos potest pro sua vita. Deinde locatio priorum fructuum facta pro tempore permisso firma remanet, tamen si locans decedat, aut beneficiatum relinquat, quia illam locationem fecit nomine Ecclesie, quæ non perit. At locatio fructuum proprii beneficii perit perente ipso locante, aut alio modo beneficium relinquente, quia nomine proprio, & de iure proprio facta est; quod nomen & ius cessat beneficio perente. Neque in conductorem aliud ius transferre poterat, quam ipse habet. Denique successores in beneficio debet locationi factæ à prædecessore de bonis Ecclesie, si facta fuit in tempus permissum. At non tenetur stare locationi factæ de fructibus proprii beneficii. Excipit, nisi terræ essent sitæ, & fructus pendentes, & de proximo colligendi. Hæc omnia aliis relictis docet optime Couarrua. 2. var. cap. 15. num. 6. & in fine. Molin. lib. 1. de primogen. cap. 21. num. 27. & nosse Molin. diffus. 466. vers. Molin. ubi supra. Augustinus Barbosa in reuiss. Concilij sess. 25. cap. 11. de reformat. Bonac. diffus. 3. de contractu locat. & conduct. quest. 7. p. ult. sine.

PUNCTUM XV.

Quæ ratione Ecclesiastica bona alienationis immunitate gaudent.

Conclusio est ab omnibus recepta, Ecclesiastica bona immobilia, & mobilia pretiosa, quæ seruando seruari possunt, inalienabilia esse, nisi seruari conditionibus à iure statutis, & in casibus à iure permisis, ac denique Romano Pontifice consulto, si constitutio Pauli II. incipiens, *Arbitrio de Rebus Eccl. non alienand. viget*. Pro huius conclusionis intelligentia examinandum est. Primum, quæ bona dicantur immobilia pretiosa, quæ seruando seruari non possunt. Secundo, quæ alienationis huiusmodi prohibita sint, quæ perm. sse. Tertio, quæ conditiones seruandæ sint in harum alienatione.

§. I.

Quæ bona dicantur immobilia, & mobilia pretiosa, quæ seruando seruari possunt, ac proinde inalienabilia.

- 1 Enumerantur bona immobilia.
- 2 Expenduntur mobilia pretiosa.
- 3 Grex ouium sub bonis mobilibus pretiosis videtur comprehenditur.
- 4 Pecunia non comprehenditur sub bonis mobilibus seruandis.
- 5 Excipit nisi ex voluntate testatoris ad emptionem stabiliam destinata sit.
- 6 Alij limitant de pecunia in banchis camporum : sed non approbatur.
- 7 An arbores inter bona seruanda numerentur sub distinctione respondetur.
- 8 Reliqua insignes inter bona seruanda numerantur.
- 9 Legatum acceptatum nequaquam alienari potest.
- 10 Plures censent non posse non acceptare.
- 11 Probabilius est non acceptare non esse alienationem.
- 12 Legatum rei immobilis relictum monasterio incapaci, alienari potest à prelati.
- 13 Quid dicendum, cum aliqua res pretiosa huic monasterio relinquatur.

Bona immobilia sunt fundus, prædia, domus & similia, quæ fixam radicem habent, quæque vocantur corporalia bona. Item census, quibus annui reditus correspondent, ius ad ipsos, & ad quilibet alias seruitutes, cathedra, commenda, beneficium Ecclesiasticum, ius patronatus, vniuersus longi temporis, inter immobilia debent computari: quia hoc ius de se perpetuum est. Talis enim iudicatur actio, qualis est res, ad quam est actio, vt bene dixit Anton Gom. 2. var. cap. 14. num. 14. & docet Syluest. verbo alienatio, quest. 9. Valquez opuscul. de relictis. cap. 2. §. 2. num. 44. Barbosa alleg. 96. expresse traditur etiam. exiis de paratiso, §. cumque annui reditus: & innuit glossa. verbo iura ex reatu, in cap. 2. de rebus Eccl. non alien. in 6. Neque obstat aliquando iura, & actiones sub bonis mobilibus, aut immobilibus non comprehendit, leg. à Diu Pio, §. in venditione, ff. de senenr. & re iudicata: quia id procedit in testamentis, & aliis dispositionibus, in quibus verba expresse Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 11.

intelliguntur. Secus vero in hac materia ex omnium Doctorum receptio consensu, vt notauit Azor. 2. par. lib. 9. cap. 1. quest. 6. Barbosa innumeris referens. 2. par. alleg. 95. num. 46. Quod non solum habet verum in iure perpetuo, sed etiam in iure ad decennium, & ultra: si enim Ecclesia habeat ius percipiendi fructus aliquos per decennium; tale ius inter bona immobilia computari debet, quia tempus decennij longum tempus, & quali perpetuum à iure reputatur: sic Molina Theolog. tract. 2. de iust. disp. 46. in medio. Idem existimarem dicendum de mancipio rusticano, quod inter bona immobilia, & quæ alienari non possunt, computandum est: cap. nulli de Reb. Eccl. non alienand. & tradit glossa, ibi, Molin. Theologus tract. 2. de iust. disp. 465. vers. nomine bonorum.

2 Mobilia vero pretiosa, quæ seruando seruari possunt, quæque inter immobilia ad hunc effectum computantur, sunt vasa aurea, & argentea, gemmæ, vestes, quæ longè ab interitu distant, & generaliter omnia illa quæ fructificant, & triennio durant: sic glossa l. 1. C. si aduersus usurum, & tradit expresse Azor. d. lib. 9. cap. 1. quest. 5. & 7. August. Barbosa plures referens 3. par. de potest. Episc. alleg. 95. num. 38. & 39. Quod si inquiras, cuius valoris debet esse res, vt pretiosa dicatur? Respondeo mihi videri centum aureos attingere debere. Hinc fit illas res mobiles alienabiles esse, quæ valorem centum aureorum non attingunt, quæque nec durant triennio, sed vsu consumuntur, & non fructificant, quales sunt vinum, triticum, oleum, lana, & is familia: colligitur ex l. qua lex, §. vlt. C. de administrat. tutor. cap. vestra de locato. Nauarr. de alienat. rerum Ecclesiast. num. 4. Marc. Anton. Genuent. in prac. curia Archiepisc. Neapolis. cap. 60. num. 7. Quaranta in summo verbo alienatio rerum Ecclesiast. num. 28. Mol. Iesuita disp. 465. vers. Nominis bonorum, Barbosa de potest. Episc. 3. par. alleg. 95. num. 38. & 39.

3 Dubium tamen est, an grex ouium, caprarum, & similia, inter bona mobilia pretiosa, quæ seruando seruari possunt comprehendatur? Credetem comprehendit: tum quia est magni valoris: tum quia per multiplicationem continuam seruum seruari potest: sic Mol. Iesuita tract. 2. disp. 456. in fine.

4 Secundo dubitatur, an pecunia sub rebus mobilibus pretiosis seruandis intelligatur? Communis sententia negat, quia pecunia vsui quotidiano deseruit, & ad illum est destinata, neque seruata vllum fructum parit: cap. eiciens dominus 88. disp. glossa in l. cum plures. ff. de administrat. tutor. & in cap. nulli de Rebus Eccl. non alien. num. 11. Riccius praxi fori Ecclesiast. resolut. 56. num. 1. Azor. 2. par. lib. 9. cap. 1. quest. 5. Barbosa 3. par. de potest. Episc. alleg. 95. num. 49. Mol. Theolog. tract. 1. de iust. disp. 465. circa finem.

5 Aliqui limitant primum, nisi pecunia destinata sit ad emptionem stabiliam, v. g. censuum, prædiorum, domorum, &c. vel pretiosorum mobilium. Quia tunc ratione destinationis loco rei stabili, aut mobilis pretiosæ succedit: sic Azor. q. 5. Barbosa n. 41. & videtur tenere Bonac. d. sp. 3. de contractu locat. q. 8. p. 4. n. 2. Dicitur autem destinata, quando autoritate Prælati ad Ecclesiam, seu monasterium administrantis destinata est. sic Azor. d. q. 5. Ceterum hanc limitationem solum veram esse censeo, quando destinatio pecuniæ ortum haberet ex eo quod sic à testatore ad illum effectum relicta fuit, vel facta fuit ex re aliqua immobili, vel pretiosa ipsius Ecclesie, quæ renouaretur vendita fuit: in iis enim verum est subrogari pecuniam loco rei immobilis. Idem iuris est de pecunia, quæ monialibus traditur in dotem, quia ex voluntate donantium censetur data monasterio, vt perseruet pro monialis sustentatione: sic Bonac. disp. 3. de contractu locat. q. 8. p. 4. n. 16. Aliæ autem destinationes omnino videntur accidentariæ, neque conditionem pecuniæ mutant: sic Valquez opuscul. de relictis. c. 2. §. 2. num. 44.

6 Secundo, limitant alij in pecunia in banchis camporum posita, quia tunc videtur negotiorum exposita, & fructum habere: sic Tiracuel. de retrat. lignag. §. 1. gl. 7. numer. 214. Baiard. ad C. de iur. §. fin. quest. 38. num. 15. Barbosa alios referens d. alleg. 95. num. 44. quod tamen intelligi debet iuxta nuper dicta. Nam pecunia collecta ex fructibus, seu redditibus rerum immobilium, vel pecunia, quæ ex voluntate testatoris ad sumptus quondianos relicta est. certe non video qua ratione debeat inter bona immobilia computari. Vnde enim est obligatio illam in banchis camporum seruandam? certe ibi solum ponitur interitum dum non se offert necessitas illam consumendi: & ita tenet Francisc. Leo in thesaur. fori Eccl. decis. 160. Aloysius Riccius eadem decis. 70. in 1. edit. & resolut. 56. in 2. Tertio, limitant, si pecunia destinata sit pro futua aliqua necessitate seruandam patrimonij, quia tunc loco patrimonij succedit: colligitur ex l. filia. c. 2. §. 1. ff. de legat. 3. & tradit Barbosa allegat. 95. numero 45. quod debet intelligi iuxta supradicta.

7 Tertio dubitatur, an arbores inter bona immobilia, aut mobilia pretiosa numerentur? Breuiter sub distinctione respondeo arbores seculi mortuas, vel ita opacas, vt potius prædium dampnum, quam vtilitatem afferat earum seruatio, inter bona, quæ seruando seruari non possunt, debent reputari. Nam illud absolute dicendum est seruari non posse, cuius seruatio Ecclesie dampnosa est. At arbores ita prædium necessariæ,

necessarij, vt illis sublati prædium grauius redderetur detentus, inter bona mobilia pretiosa, que conferuando seruari possunt, debent computari: sic Quarta *verbo alienatio num. 37. lit. F. Nauar. lib. 1. conf. 6. de Rebus Eccles. non alienand. Rodriq. tit. 1. quest. regul. quest. 27. art. 4. Bonac. disp. 3. de contract. quest. 8. p. 4. num. 18. Ex quo optime iuris Nauar. d. conf. 6. p. 7. Rodriguez eisdem verbis, & Bon. e. supra, non peccatum Prælarum scindentem arbores ex nemore, easque vendentem, & in vilitatem monasterij pretium expendentem, si ex tali scissione notabile damnum hereditati non proveniat, vt de facto non provenit, cum relinquat arbores sufficientes. Secus verò si ex illarum scissione graue detrimentum hereditati proveniat.*

8. Quarto dubitatur, an reliquæ sanctorum sub bonis mobilibus pretiosis alienationi non subiectis comprehendantur? Et ratio dubitandi est: quia hæc pretio æstimari non possunt. Nihilominus censeo hæc comprehendere, si insignes sint; quia esto pretio non aequentur, sunt supra omne pretium. Vocarem autem reliquias insignes, caput, pedem, manum alicuius sancti satis cogniti, & qui in magna apud omnes veneratione est. Hæc autem reliquias reputari inter bona mobilia pretiosa alienabilia docet Riccius *decis 63. num. 6. Bonac. disp. 3. de contract. feud. di. quest. 8. punct. 4. n. 17.*

9. Quinto dubitatur, an domus, vinea, prædium, census, autem pretiosum monasterio, vel Ecclesie relicta abique expressa conditione, vt in perpetuum conferretur, computandum sit inter bona, quæ alienationi liberæ non subiciuntur? Respondeo, si acceptationem sit legatum, & per acceptationem factum Ecclesie vel monasterij bonum, nequaquam alienationi liberæ subicitur. Cum enim generale sit omnia bona Ecclesie immobilia, & mobilia pretiosa alienari non posse, & hæc per acceptationem facta sint Bona Ecclesie, & ex alia parte sint immobilia, vel pretiosa mobilia; efficitur sanè comprehendere debere sub generali prohibitione alienandi res Ecclesie: illa enim expressa conditio, vt non alienentur, ad hanc legalem inalienationem necessaria non est. Quid autem operetur, si aliquando fuerit apposita, §. *leg. dicimus. Neque video in hac parte Doctorem contradicentem.*

10. Quocirca solum pugnant ante acceptationem, an inquam possit Ecclesia, vel monasterium legatum sibi relictum non acceptare? Et ratio dubij est, quia illa repulsa est quædam legari alienatio; si quidem ea facta transit ad heredem. Tum quia inter bona mobilia pretiosa diximus comprehendere iura, & actiones ad immobilia, vel mobilia pretiosa. Negari autem non potest monasterium, vel Ecclesiam, cui legatum relictum est habere ius, & actiones ad ipsum ex testatoris dispositione. Ergo nequit Ecclesia hoc ius, hancque actionem alienare. Tum quia favore Ecclesie hæc legata in Ecclesiam transeunt ipso iure, etiam absque traditione, ex l. *fin. C. de sacrosanct. Eccles.* Tum quia generaliter quodlibet legatum in specie relictum transit à morte testatoris in legatarij dominium, neque oportet hereditatis additionem expectare leg. 2. *Titio. ff. de furtis, leg. 1. §. sed utrum, ff. si quid in fraudem patroni.* Ergo alienari non potest. Item pupillus non potest repudiare fundum sibi legatum, cum rem suam alienare nequit l. *magis puto. 5. ff. de Rebus eorum: ibi; fundum autem legatum repudiare pupillus sine Prætoris autoritate non potest, esse autem & hanc alienationem, cum res sit pupilli, nemo dubitat: sic docent Mol. Iesuita tract. 2. disp. 458. num. 10. vers. dubium est. Quaranta in sup. bullar. verbo alienatio rerum Eccles. num. 23. August. Barbosa 3. part. de potest. Episc. alleg. 95. num. 54. Lambertini de iure patronat. lib. 3. quest. 9. art. 1. n. 31. Menchaca de success. processu lib. 3. §. 27. n. 23. & hæc sententia est satis probabilis.*

11. Nihilominus communem sententiam probabiliorum reputo, vt pluribus firmat Riccius *prax fore Ecclesiast. decis. 96. in 1. edit. & resolut. 82. in 2. Sanchez lib. 7. de mat. disp. 4. num. 12. & lib. 7. sum. cap. 6. num. 4. Bonac. disp. 3. de contract. feud. quest. 8. p. 4. num. 38. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 1. quest. 12. Moucor, quia hereditas delata, & Ecclesie non incorporata non est ius quantum Ecclesie, sed querendum. Ergo inter bona Ecclesie computandum non est. Item repudiatio non est alienatio, sed solum est non acquisitio l. *alienationis, ff. de verbor. significat.* Alias debitor repudians legatum conferretur alienate in fraudem creditorum: contra expressum textum in l. *qui autem, ff. de his qui in fraudem credit.* Dices ex his solum probari hanc repulsam non esse alienationem legatarij relicti, non tamen probari non esse alienationem iuris, & actionis ad ipsum, quod ius inter immobilia, aut mobilia pretiosa diximus computandum. Sed responderetur facile illum non esse alienationem. Tum quia ius ad eandem hereditatis, seu legati non est absolutum, sed conditionatum pendens à voluntate nostra; ac proinde facta repudiatione committitur nunquam nostrum fuisse, quod optime explicuit Iuriconsult. in leg. 1. *vers. mirum autem, ff. Si quid in fraudem patroni dicens: Quomodo enim legatum retro nostrum sit, nisi repudietur: at tamen cum repudiatur, retro nostrum non fuisse patet est.**

Neque obstat opposita ratio. Ad primam concedo legatum transire ad hæredes facta repulsa, sed ego transire ex repulsa, transit namque ex successione, quæ impediatur lega-

tione facta. Ad secundam concedo iura, & actiones absolutas comprehendere sub bonis immobilibus propriis. Ac ius ad legatum, & hereditatem non est absolutum, sed sub tacita conditione, si legatario placuerit, ac proinde est ius reuocabile, & imperfectum: eque de causa non dicitur esse inter bona legatarij, leg. *pretia rerum, ff. Ad leg. fidei.* Ad tertium eodem modo respondeo transire ad Ecclesiam non absolute, sed reuocabiliter. Ad leg. *magis puto*, omittis alij solutionibus probatur mihi responso Sanchez *d. disp. 4. num. 12. & Anton. Gomez 2. var. cap. 14. num. 14.* minori non solum alienationem, & dilapidationem suorum bonorum prohibitam esse, sed etiam lucri omissionem. At Prælati non prohibetur omittio lucri, sed acquisiti lucri alienatio.

12. Sexta dubitatio est, an si aliquod legatum rei immobilis relinquatur monasterio incapaci retinendi rem immobilis, alienari possit à Prælato, & in proprios, & quotidianus vtus monasterij conueni? Respondeo posse: quia illa bona non sunt monasterio ob eius incapacitatem incorporata, ex textu in *elem. exim. de verbor. significat.* Ad prohibitio alienationis est pro bonis Ecclesie incorporatis. Ergo. Deinde testator relinquens legatum rei immobilis monasterio incapaci, tacite voluit legatum relinquere, vt illo vtatur eo modo, quo potest, quia præsumitur velle, vt legatum, eo modo quo fieri potest, firmum sit. Ergo præsumitur velle vt res illa alienetur, & in proprios vtus conuertatur. Sic Riccius *prax fore Ecclesiast. decis. 56. in 1. edit. & resolut. 53. in secunda edit.* Quaranta in *summ. bullar. verb. alienatio rerum Ecclesiast. n. 41. vers. 6. August. Barbosa 3. p. de potest. alleg. 95. n. 59.*

13. Sed quid dicendum, si aliqua res pretiosa mobilis huius monasterio relinquatur, poterit ne vendi, & in sustentationem Religiosorum, alioque vtus conueni?

Negat Riccius *resolut. 53. num. 5. Barbosa alleg. 95. num. 59. sine*, quia sunt incorporata monasterio. Ad contrarium creditur probabile; eo quod tota ratio prohibitionis alienandi res mobiles pretiosas, quæ seruando seruari possunt, est, quia inter bona immobilia computantur, quorum alienatio omnino prohibita est non seruat à iure solemnitate. At hæc prohibitio non procedit in legato rei immobilis relicta monasterio incapaci retinendi: ergo à fortiori nec procedere debet in legato relicto rei pretiose mobilis, tamen si longo tempore conseruari possit, quia non videtur obligatus tale legatum conseruare in perpetuum.

§. II.

Quæ alienationes prohibite sunt, quæ permittuntur: ubi expenduntur conditiones ad alienationem Ecclesiasticorum bonorum.

1. Duplex est alienatio, *pressa, & lata.*
2. Non solum venditio, donatio, & permutatio, sed locatio ad longum tempus, feudum, & emphyteusis prohibita est.
3. Iurans non alienare bona Ecclesie non potest, in prohibitoria sententia in feudum ea concedere, neque in locacionem ad longum tempus.
4. Si iurati bona Ecclesie non alienare in conuulso Pontifice: solum de illicitis, & prohibitis alijs alienationibus intelligitur.
5. Quatuor enumerantur cause honestandi alienationem.
6. Aliqua pro supradictis conditionibus consideranda aduertuntur.
7. Consumptio, seu transmutatio vtus in alium absque domini translatione licet.
8. Pro alienatione rerum mobilium, quæ seruari non possunt, & pro rebus modicis, nulla est in iure assignata sollicitudo.
9. Tractatus in alienatione rerum immobilium, & mobilium pretiosarum requiritur.
10. Nè requiritur consensus expressus Collegij, & in forma Collegij.
11. Tertio requiritur consensus superioris.
12. Quarto requiritur subscriptio Clericorum in casibus expressis.
13. Requiritur consensus Pontificis, ubi extraneus, Ambrosius, fuerit recepta.
14. Supradictæ conditiones an debeant seruari in legato relicto ea clauula, vt quoties Ecclesia visum fuerit, illud possit alienare? Affirmari plures, Probabiliter oppositum.
15. Legatum relictum ea conditione, vt nunquam alienetur, seruat supradictis conditionibus alienari potest.
16. Debet tamen superiori manifestari hoc conditio, si per modum dispensationis consensus impetretur.

1. Præmitto primò alienationem pressæ, & latæ sumi. Alienatio pressæ sumpta est translatio domini directi rei alienate leg. 1. *C. de fundo dotali, & ibi glossa, & colligitur ex leg. 1. Cod. de iure emphyteut. latæ sumpta est translatio cuiuscunque iuris,*